

Framtidens filmpolitik (Ds 2015:31)

Remissvar från Stiftelsen Filmform

(nedan kallad Filmform)

Stockholm den 31 juli 2015

Sammanfattning:

Filmform är inte kritisk till att filmavtalet sägs upp eller till promemorian som sådan, däremot finns frågetecken kring det underlag som föreslaget baseras på. Det finns brister i definitioner och frågeställningar utifrån en relevant och större kontext. Filmform har synpunkter på huruvida underlaget ger tillräcklig förståelse av området och för de förslag som läggs fram. Promemorian använder centrala begrepp som inte har problematiserats tillräckligt, som ligger som grund för slutsatser om en helhet. Sådana centrala begrepp är just "film" och "filmav" .

Filmform efterlyser bredare branschövergripande och framför allt branschöverskridande samtal och samarbeten för hur film som konstform ska utvecklas, bevaras och tillgängliggöras av fler aktörer än de typiskt branschspecifika. Det är en ambition som sträcker sig bortom denna promemoria för att lansera ett nytt filmavtal. Utövare från bildkonstområdet, produktionsformer med andra strukturer och visningar i andra fönster som t.ex. utställningsrummet bidrar till en mycket rikare och utvidgad förståelse av rörlig bild som Filmform främjar genom sin distribution. Filmform har även gjort betydande ansträngningar för att samla in och bidra till ett genremässigt mer sammansatt svenskt filmav. Att enbart bevara, vårda och restaurera filmer visade på bio, tv eller motsvarande fönster betraktas som en akut snedfördelning av resurser.

Filmforms samling av tidig experimentfilm, videokonst och samtida rörlig bild präglas av egenart och hög konstnärlig integritet som inte omfattas av varken givna produktions- eller finansieringsstrukturer, reguljära spridnings- och visningsfönster eller organiserade bevarandeinsatser. Filmforms verksamhet är inriktad på att stärka och främja den konstnärliga upphovspersonens ställning genom att arbeta med immateriella filmrättigheter inom bildkonstområdet för att garantera rimliga ersättningar per visning. Det är en modell som kan liknas vid efterhandsstöd och kommer just konstnären till godo. Det är utifrån denna position remissvaret i sin helhet ska förstås.

1.1 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Filmform är mycket tveksam till att ändra momssatsen för biobesök till 25 %. Det bedöms som direkt kontraproduktivt vad gäller syftet med ökad tillgänglighet. Kostnaden läggs på slutkonsumenten som redan är hårt prövad vad gäller biljettpriset. Den allmänt erkända biografdöden riskerar att påskyndas. Att biografbesök undantas från "(...) andra jämförliga föreställningar" ger biografbesök en negativ prismässig särställning gentemot dessa. Se även "10.2.1 Höjning av mervärdesskatten" och "11.4 Ekonomiska och andra konsekvenser".

3.4 Regional och kommunal filmpolitik

"Skolbiödöden" som en brist i den kommunala filmpolitiken måste angripas med betydligt mer kraft om bio som visningsfönster ska överleva för den kommande generationen. Våra Gårdars insats för att utveckla bion som en central mötesplats bör få mycket större utrymme i analys, förslag och konsekvensbeskrivning. Filmform kan bidra med kompetens, med egen erfarenhet av att ha utvecklat pedagogiska filmprogram (se "Videokonst - vad är det?")

<http://www.filmform.com/projects.html>).

4.1.1 Produktionsledet

Den genom promemorian snäva branschdefinitionen av film lämnar viktiga aktörer utanför. Här tas stor hänsyn till de tekniska (läs: digitala) förändringarna som har påverkat filmproduktion i stort, liksom till mediekonvergensen som har låtit olika genrer, format och visningsfönster växa samman. Värdefull svensk film med hög konstnärlig integritet och målet att nå en stor publik produceras även utanför dagens filmindustri men fasthållandet vid traditionella yrkes-, professions- och genregränser befäster bilden av att filmbranschen uppbär monopol på konstarten film.

Denna bild måste med kraft förändras och vidgas för att inbegripa en större pluralism, särskilt eftersom de mest nyskapande och originella filmverk idag inte sällan skapas av bildkonstnärer utbildade vid landets konsthögskolor, med flera framstående samtida svenska utövare så som Petra Bauer, Magnus Bårtås, Miriam Bäckström, Marius Dybvad-Brandrud, Tova Mozard, Måns Månsson, Gunvor Nelson, Anna Odell, Axel Petersén, Joanna Rytel, Fia-Stina Sandlund och Ann-Sofi Sidén för att endast nämna några få. Deras relation till visningsfönstren bio, tv eller vod är komplex, finansieringen sker oftare vid sidan om SFI som med sina genre- och formatrelaterade stödformer sällan fångar in dessa. Filmarna har utan tvekan förnyat filmspråket på ett sätt som inget genre-, format- eller branschtänk har kunnat åstadkomma, dessutom med flera biosuccéer inräknade. Det är heller inte fråga om en smal *auteurism* som frodas på icke-lönsamma kanaler som YouTube eller Vimeo. Branschbeskrivningen är därför ofullständig och missvisande.

Dessutom måste digital teknik ses som betydligt mer integrerande och hybridiserande. Gränserna mellan produktions- och visningsformat är rent tekniskt flytande och går strukturellt alltmera in i varandra, med cykliska flöden, om- och bearbetningar och versionering som följd. Sammantaget består den professionellt verksamma vardagen inom filmskapande av en mycket större växelverkan på både konstnärliga och strukturella nivåer. Detsamma gäller förhållandet film och publik som tas upp senare.

4.1.2 Distributionsledet

Distribution beskrivs som en homogen och ensidigt säljande verksamhet, där ett fåtal giganter gör upp om över 60 % av marknaden. Återigen skapar den snäva branschbeskrivningen blinda fläckar. Remissinstansen Filmform utgör ett lysande exempel på hur distribution av film kan genomföras på andra villkor och med andra syften, utan att ge avkall på ledorden "kvalitet, förnyelse och tillgänglighet". Filmform verkar som distributör och arkiv för svensk experimentalfilm, konstfilm, videokonst (begreppen har ofta gemensamt att de negligeras ur den vanliga bransch- och fältbeskrivningen).

Rörlig bild producerad av konstnärer för både museer, konsthallar, gallerier men även filmfestivaler och reguljära biografvisningar distribueras genom Filmform så att konstnären garanteras en skälig ersättning per visning jämförbar med uthyrning av verk. Affärsmodellen baserad på immateriella rättigheter tillgodoser främst konstnären/filmskaparens behov att få sitt verk visat mot rimlig ersättning (se även "9.3.5 Filmkulturell verksamhet - Publikarbete" om MU-avtalet). Filmforms verksamhetsberättelser kan ge inblick i ett arbete som ekonomiskt verkar obetydligt, men utifrån kvalitetsmarkörer som institutionernas anseende och varumärke lämnar stort avtryck i Filmsverige (se "9.3.1 Utveckling och kontinuitet" som referens för dylika markörer").

4.1.3 Visningsfönstren

Ett underskattat och ofta förbisett visningsfönster för oberoende kvalitetsfilm utgör museer, konsthallar, gallerier som samtidskonstens främsta institutioner, liksom de otaliga livaktiga biennaler, festivaler och kulturhändelser - dessa fungerar som mötesplatser för filmskapare och publik på ett sätt som inga reguljära visningar på bio, tv, eller köp-/hyrfilm kan vara. Betydelsen av dessa för offentligt tillgänglig filmkonst kan knappast överskattas, både nationellt och internationellt. Den internationellt högt ansedde filmaren Harun Farocki har påpekat hur museet som institution har tagit på sig ett stort ansvar för visning av konstnärers rörliga bilder som inga andra aktörer inom filmbranschen.

"Visningsfönstret" museet är förstås mest till för film producerad utanför filmbranschen, men fungerar och frodas parallellt med bio, tv, eller köp-/hyrfilm och borde tas med i beaktande, särskilt för en senare diskussion om kulturarv. En påtaglig aspekt här är att det i princip inte existerar några märkbara "svarta fönster". Museet och festivalen som mötesplatser med förankringar utanför snäva branschdefinitioner bör tas med i betänkandet och utformningen av förslag.

4.1.4 Rörlig bild och konkurrensen om tittarna

Film på museet, producerad av konstnärer, förmedlad av curatorer och pedagoger, och distribuerad av t.ex. Filmform utgör ett viktigt komplement, enligt resonemanget i "4.1.3 Visningsfönstren".

5.1.2 Filmkonsumenten

Promemorian förtydligar behovet av bättre kunskap om publikens nya konsumtionsmönster. Den frågeställningen bör både breddas och avgränsas så att innehållsliga och formmässiga aspekter och en större förståelse av publikens position tillvaratas. Fokus på enbart konsumtion är inte konstruktivt med tanke på att publiken idag själv förfogar över produktionsmedlen i mycket högre grad, och måste ses som medskapande i angelägna frågeställningar. Film som en kritisk konst- och

kommunikationsform måste ges högre prioritet utifrån ett växelverkande sändar- och mottagarperspektiv. (se även “9.3.5 Filmkulturell verksamhet”)

5.2.2 Olovlig hantering av film

Illegal spridning av film och intrång i upphovsrätten formuleras i kriminella termer när det på andra håll uttrycks en önskan om ökad tillgänglighet. Den illegala spridningen via fildelning delar samma digitala teknik med den legala spridningen, vilket gör dilemmat för branschen mer komplext än vad som nämns. Den digitala teknikens demokratisering och tillgänglighet, dess relativt jämställda produktions- och konsumtionsmedel beskrivs omväxlande som problem och lösning.

Filmbranschen saknar hållbara strategier för att omfamna detta paradigmskifte: önskan om tillgänglighet och krav på begränsning framstår som motsägelsefulla sidor av samma mynt. Digitala deltagarkulturer och oberoende filmprojekt nämns inte ens som alternativa modeller för att förstå publikens position.

Film hittar nya vägar till publiken när publiken förfogar över större tekniska maktmedel och har tillgång till ett betydligt större utbud. Det är en maktförskjutning som hela fältet borde ta i konstruktivt beaktande, inte avsätta medel för att bekämpa. Att kriminalisera s.k. “svarta fönster” med bl.a. EU-handlingsplanen KOM2014 som tillämpar en “följ-pengarna”-strategi är fel åtgärd i de fall där branschen själva har skapat olika typer av glapp i lanseringen. Under “9.3.4 Spridning - fönster och olovlig hantering av film” tas detta upp i detalj.

6.1 Finansiering av svensk långfilm

I uppställningen saknas andra filmlängder och -format, eller film utanför branschmässigt förenklade genregrensar. Produktionen av dessa är i än högre grad ett lapptäcke och i behov av mycket höga egeninsatser.

8.2 Konstnärligt eller kommersiellt?

Filmform instämmer med och uppskattar synpunkter och reflektioner i detta stycke.

8.3 Kulturpolitik eller näringspolitik?

Filmform förordar en breddad definition av vad film är, hur den görs och var den visas utifrån en filmpolitisk agenda. Breddning och större öppenhet gentemot andra professionella aktörer är inte bara i linje med den samtida tekniska, konstnärliga och ekonomiska utvecklingen (med digitala förtecken), utan ger också en fingervisning om hur det blivande filmarvet bör organiseras mot större inkludering, mångfald och kvalitet.

8.4 Automatik eller kollegial kunskap i bedömningsprocesserna?

Värdefull svensk film bör inte vara begränsad till den kommersiellt framgångsrika eller i besöksiffror räknad. Vad som är värdefullt och framgångsrikt behöver nyanseras (se 9.2.2 om kvalitet) och utvecklas till att inkludera ett större kulturellt spektrum bland upphovspersoner,

kontext, syfte, mål och mening. En god tillväxt inom filmen behöver bejaka och ge utrymme för experiment och undersökningar likväl som säkrare kort.

8.5 Centralisering eller decentralisering i bedömningsprocesserna?

Beslutande nämnder vore att föredra framför enskilda konsulenter ansvar och makt. Detta för att säkerställa ett livaktigt samtal där olika perspektiv och erfarenheter tas tillvara. Både ett repertoarperspektiv och satsningar på nya uttryck och mer osäkra kort behöver få plats inom stödsystemet.

8.6 Stora eller små aktörer?

Även om konstnärer ofta arbetar självständigt och också agerar producenter för egna filmer är mindre produktionsbolag oerhört viktiga för att slussa kunskap mellan konst- och filmbransch.

8.7 Etablerade filmskapare eller nya talanger?

Se svar punkt 8.5

8.8 Upphovsmännens ställning?

För Filmform är detta en kärnfråga av största vikt. Hela verksamheten är inriktad på att stärka och främja den konstnärliga upphovspersonens ställning gentemot tredje part. Konstnären/filmaren som minsta men viktigaste enhet i processen måste värnas tydligare i alla besluts- och urvalsstrukturer.

8.9 Tillgänglighet och distribution

Tanken på en "nationalscen" för film är intressant men parallellt med denna behövs ett flertal olika avsändare och forum för ett varierat utbud av film. Definitivt behövs stöd till kontinuerlig distribution och visning av smalare film som inte kan förlita sig på biljettintäkter.

8.12 Barn och unga!

Se Filmforms svar under 3.4 samt 9.3.5.

9.2.1 Avgränsningar

Filmform välkomnar ett breddat uppdrag för utveckling, särskilt med hänsyn till experimentella och oförutsebara utfall. Avgränsning av produktionsstöd till förmån för mer mogna projekt är förståeligt rent ekonomiskt, men det är oklart hur t.ex. ett utvecklingsstöd med friare tyglar senare ska gå i mål för produktionsstöd, om då åter beprövade ekonomiska och konstnärliga ramar råder. Övergången mellan dessa genom slussar eller bryggor behöver formuleras, så att inte de efterfrågade experimenten ska gå förlorade på tröskeln till fullskaliga produktioner.

Att endast hänvisa till andra instanser såsom Kulturbryggan, Konstnärsnämnden, m.fl. för produktionsstöd till smalare innehåll utgör ingen varaktig förbättring. Dessa instanser är redan

överbelastade med dylika ansökningar. Oprövade, originella och nyskapande projekt riskerar fortsatt att vara utan hållbart stöd. Experiment som inte kan följas upp senare riskerar att inte omfattas av samma tillgång till visningsfönster och/eller bevarandeinsatser.

Den svenska experimentfilmen, videokonsten och rörliga bilder inom samtidskonsten behöver främjas och värnas i egenskap av vad den är, inte på nåder inom filmbranschens ramar. Fastare och mer etablerad grund måste gälla även konstnärer med ett flertal rörliga bildverk i bagaget. Film har en central plats inom samtidskonsten där skapandet av rörliga bilder ökat drastiskt sedan början av 1990-talet.

9.2.2 Kvalitetsbegreppet

Filmform välkomnar det tredelade kvalitetsbegreppet med dess spännvidd och tyngd. Om dessa tillämpas fullt ut som kriterier för beslutsunderlag kan ålderstigna genre- och formatspecifika krav överges som otidsenliga.

9.3.1 Utveckling och kontinuitet - Utveckling

Det är en mycket bra möjlighet att kunna söka utvecklingsstöd för experiment även som “individer och (i) olika konstellationer (...) utan att ett produktionsbolag är inblandat i början”, så att de konstnärligt ansvariga upphovspersonernas ställning stärks.

9.3.1 Utveckling och kontinuitet - Kontinuitet och utveckling av branschen

Särskilda efterhands- eller referensstöd för produktioner baserade på andra framgångar (festivalframgång, recension, visning i andra fönster än biografens exempelvis utställning) är mycket välkommet för att stärka de konstnärligt ansvariga upphovspersonernas ställning. Ett sådant stöd bör öronmärkas eller “följa med” upphovspersonerna där dessa inte är identiska med eller del av produktionsbolaget. Då kan enskilda upphovspersoner/kreatörer utan produktionsbolag eller direkt anknytning till filmbranschen bli synliga för sin kompetens och eftertraktade för sin potential.

9.3.1 Utveckling och kontinuitet - Talanger, utbildning och kompetensutveckling

Det är bra att regeringskansliet vill stärka professionell kompetensutveckling genom de föreslagna åtgärderna. Angående talangutveckling så bör det ske i ett mycket större kulturellt spektrum, där t.ex. även konsthögskolor blir inbjudna som viktiga utvecklings- och forskningsmiljöer för rörlig bild. Oavsett konstnärlig högskoleutbildning bör talanger verksamma inom filmmediet fångas upp och stödjas.

9.3.2 Produktion - Förhandsstöd

Genrer som tröskel för förhandsstöd framstår som historiskt och marknadsmässigt relevanta men delvis godtyckligt definierade, när alltför många visningsfönster konkurrerar om innehållet. Att utgångspunkten för filmpolitiken ska vara filmens möte med publiken är positivt. En större öppenhet för andra distributionsvägar och visningsställen önskas. Exempelvis har museer,

konsthallar och andra utställningsrum sedan länge varit en etablerad plats för möten mellan film och publik.

9.3.3 Filmkommissionsverksamhet

Detta förslag kan eventuellt vara bra för att utveckla branschen, men verkar aningen tandlöst utan jämförbara skattelättnader som beskrivet i "7.6 Skatteincitament". Det är oklart hur ledorden "kvalitet, förnyelse och tillgänglighet" förankras i detta förslag.

9.3.4 Spridning

God tillgänglighet enligt beskriven målsättning är av yttersta vikt och bör satsas på. En särskild översyn av inlåsningslicenser (både vad gäller tekniska, juridiska och ekonomiska villkor) är välkommen. Om den föreslagna sökplattformen verkligen ska innefatta i princip all film delvis finansierad med offentliga medel, bör särskilda överenskommelser och licensavtal slutas med flera parter i Filmsverige, t.ex. med Filmform som länge har verkat för ett samarbete med SFI kring liknande sök- och förhandsvisningstjänster, samt för bevarandeinsatser inom en utvidgad förståelse av filmarvet.

9.3.4 Spridning - Lansering

Filmform i egenskap av distributör välkomnar ett större samarbete med SFI gällande lansering av konstnärers rörliga bilder till internationella filmfestivaler.

9.3.4 Spridning - Fönster

Filmform välkomnar en utredning om ett stöd som minskar risken vid multipel samtidig lansering av filmer, om målet definieras tydligt för att öka tillgängligheten.

9.3.4 Spridning - Biografer

Det är mycket välkommet med ett biografstöd som (åter-)ger biografen en framstående plats bland fönstren, samt att skapa mångfald, tillgänglighet och geografisk täthet, helst i kontakt med annan kulturverksamhet. Även temporära filmvisningar bör stimuleras och inkluderas: med en digital och relativt flexibel teknikpark är det idag möjligt att anordna så kallade pop-up biografer, eller visningar på ovanliga men vitala platser. Det samma gäller filmvisning på museer, konsthallar, skolor och annan bildkonstnärlig verksamhet.

9.3.4 Spridning - Olovlig hantering av film

Satsa de reserverade medlen som kvarstår i samarbetskommittén till en utredning om lagliga alternativ och till att stärka upphovspersonens ställning och rättigheter, så att det blir tydligt i debatten vem som skadas mest av olovlig hantering. Det är helt enkelt svårt att skapa opinion kring frågan när utländska penningstinna storbolag jagar enskilda fildelare.

9.3.5 Filmkulturell verksamhet - Publikarbete

Förutom filmpedagogiska projekt, för barn och unga, som handlar om att själv skapa och förstå mediala processer bör större vikt läggas vid att introducera existerande filmarv på ett så mångfacetterat sätt som möjligt. Fram för film i alla former!

En hake är att Filmform i egenskap av distributör av svensk experimentell film och videokonst förmedlar visningsersättning till upphovspersoner enligt det av den förra kulturministern underskrivna MU-avtalet: <http://www.kulturradet.se/mu-avtalet>.

Detta har visat sig få konsekvenser särskilt gentemot visning för barn och unga på skolor, då Filmform inte kan konkurrera med de låga priser för uthyrning av kortfilm som råder bland flertalet av filmbranschens aktörer. Detta trots stor satsning på det pedagogiska projektet Videokonst - vad är det? med stöd från Svenska Filminstitutet och Statens kulturråd.

9.3.5 Filmkulturell verksamhet - Visningsorganisationer, festivaler

Det är av stor vikt att stödja festivaler och visningsställen som tillgängliggör film som inte har en självklar plats i det kommersiella utbudet. I Sverige saknas en etablerad festival för specifikt experimentell film eller konstnärers rörliga bilder, däremot märks en ökad tendens till att visa konstnärers filmer på främst kortfilmsfestivaler men även dokumentärfilmfestivaler i Sverige och i utlandet.

9.3.5 Filmkulturell verksamhet - Filmarvet

Filmform har gjort betydande ansträngningar för att samla in, distribuera och bevara svensk experimentell film, videokonst och samtida rörlig bild, främst i samarbete med nuvarande KB (tidigare SLBA) och SFI. Filmform är mån om att verka för och bidra till ett rikt och sammansatt svenskt filmarv. Att enbart bevara, vårda och restaurera filmer visade på bio, tv eller motsvarande fönster betraktas som en snedfördelning av resurser. Begränsningar i resursfördelning och urval av filmer för bevarande är måhända nödvändiga, men ett samarbete mellan befintliga verksamheter inom audiovisuella medier (som t.ex. DIGISAM) eller någon annan central myndighet bör utreda frågan om ett samlat bevarande av en mångfald uttryck inom filmkulturarvet. Det kan förutom konkreta resurser även handla om en nationell strategi för hur bevarande organiseras och hur riktlinjer utformas. Satsningar på digitalisering är välkomna där så krävs, men nutida produktions- och distributionsflöden är i stora delar redan helt digitala och kräver helt andra resurser i form av långsiktig hållbar lagring och förberedelse för framtida migrering.

9.3.6 Internationalisering

Det är välkommet med ytterligare satsning på internationalisering utan att ge avkall på territoriellt baserad licensiering. Avsnittet belyser de stora sammanhangen som svensk film kan spela roll i och de organisationer bakom, men belyser inte på något konkret sätt hur just upphovspersonernas ställning ska stärkas i detta arbete - något som Filmform efterlyser.

Filmform ser å ena sidan fram emot att mindre främjandeorganisationer ges långsiktigt hållbara förutsättningar samt ser gärna ett utvecklat samarbete med SFI för att nå ut med värdefull svensk film till internationella filmfestivaler och museer. Stimulans för ökat nätverkande och utbyte

i internationella sammanhang är nödvändig för en fruktbar utveckling inom fältet. Filmform ingår t.ex. i det internationella distributörsnätverket DINAMO » Distribution Network of Artists' Moving Image Organizations.

10.1 Omfattningen av den statliga filmpolitiken

Filmform delar analysen av de utmaningar som filmpolitiken står inför och att staten som garant för stabilitet och långsiktighet tar ett helhetsansvar för dess inriktning. Fokus på upphovspersonernas rättigheter och att verka för att stärka deras ställning är högst välkommet.

10.2.1 Höjning av mervärdesskatten på biograf föreställningar

Den avgifts- respektive skatteväxling som det innebär att ersätta nuvarande biografavgift på i genomsnitt 10 % med moms på reguljära 25 % utgör en finansieringsmodell med oklara konsekvenser. Det mest troliga är dock att biljettpriset kommer att höjas och att kostnaden läggs på slutkonsumenten som redan är hårt prövad vad gäller priset för ett biobesök. Moms som finansieringsmodell framstår i detta sammanhang som ett trubbigt instrument som försämrar villkoren för och urholkar visionen om ökad tillgänglighet för publiken. Det finns inga rimliga tvingande skäl att ändra momssatsen bara utifrån att nuvarande filmavtal sägs upp.

10.3 Andra förslag till finansiering som analyserats

Filmform tar del av övriga analyserade förslag till finansiering. Att inkludera vod-företagen och t.o.m. bredbandsoperatörer verkar delvis vara rimliga alternativ vid en jämförelse med övriga distributionsled som bio, tv och dvd/blu-ray-försäljning, särskilt när det gäller stora transnationella distributörer/vod-aktörer som verkar på en internationell och därmed även svensk marknad, som t.ex. Netflix, HBO Nordic och övriga. Dessa licensgiganter torde skapa enorma vinster som genom avgifter och moms rimligtvis borde kunna bidra till finansiering av filmpolitiken.

10.4 Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Filminstitutets resurser och expertis bör komma fler till del. Detta görs genom att omvärdera den alltför snäva begränsningen att verka för biografvisad film, till största delen i långfilmsformat. Svenska Filminstitutet bör verka för det svenska konstnärliga filmarvet i stort och den svenska filmens framtid med lyhördhet för stor variationsrikedom och upphovspersoner med stor konstnärlig integritet.

10.4.1 Inflytande (Filmkulturella rådet)

Samrådsstrukturen öppnar för fler synpunkter och större inflytande i SFI:s verksamhet. Det föreslagna filmkulturella rådet med sin specifika inriktning på övergripande frågor kring tillgänglighet för bl.a. filmarvet bör inkludera Filmform som inbjuden aktör med stort kunnande i egenskap av oberoende distributör för rörlig bild i nära anslutning till konstvärlden.

11.4 Ekonomiska och andra konsekvenser

Ändringen av momssatsen motiveras, förutom av syftet att öka det offentliga ansvaret, även med att likställa biobesök med andra visningsfönster som dvd och vod. Tvärtom bör en helhetssyn ta i beaktande att bio i likhet med opera, balett och "(...) andra jämförliga föreställningar" upplevs och konsumeras som just publika och offentliga visningar utan möjlighet att äga kopior eller kunna se repriser, därav just karaktären av föreställning. Detta ger biografen som premierat visningsfönster en negativ prismässig särställning och felaktig definition - helt på tvären med ambitionen att ge biografen förnyat utrymme.

11.4.3 Konsekvenser för övriga företag

Det är anmärkningsvärt att promemorian inte tar upp möjliga konsekvenser för t.ex. distributörer av film, som genom ökade biobiljettpriser kan drabbas av ett krympande och ännu smalare utrymme för visning av konstnärlig film utan kommersiella drivkrafter.

11.4.4 Konsekvenser för konsumenterna

I beskrivningen av de ekonomiska konsekvenserna utgår promemorian från en kalkyl på 240-260 miljoner kr i ökade nettoskatteintäkter för 2017 genom höjd moms på biobesök. Det finns inga uppgifter kring vad det baseras på, men står förmodligen i relation till oförändrade biobesök och biljettintäkter, vilket i sig inte kan användas som underlag eftersom prishöjningen publikmässigt rimligen kan få negativt genomslag. Vid omläggningen i samordning med eventuellt slopad biografavgift för s.k. gröna och röda biografer används en kalkyl för konsumenten som är bristfällig och otydlig: för en biobiljett på 100 kr med nuvarande 6 % moms (motsvarar 5,66 kr) anges prishöjningen till ca 5 kr. Men vid ändrad moms på 25 % ligger ökningen på samma biobiljett snarare på 115 kr (100 kr - 6 % moms + 25 % moms).

När tillgängligheten på film från digitala kanal- och nätoperörer liksom vod-distributörer snarare ökar och dessutom prismässigt binder konsumenter till löpande prenumerationer kan det ökade biljettpriset mycket väl ha starkt negativa konsekvenser. I varje fall ökar inte attraktionskraften. Hur höjda biljettpriser påverkar konsumenternas jämställdhet, mångfald och åldersspridning i konkurrens med andra fönster finns det heller ingen analys kring.

Stiftelsen Filmforms remissvar på Framtidens filmpolitik Ds 2015:31